

DE MENS EN DE PRIMITIEVE MAGIE

10 mei 1957

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van de bijeenkomst moet ik u erop wijzen dat wij, sprekers van deze Orde, niet alwetend of onfeilbaar zijn. Wij hopen, dat u daarmee rekening zult houden en dus zelfstandig na zult denken over wat u geboden wordt. Mijn onderwerp voor deze avond ligt enigszins buiten het kader der onderwerpen in de laatste tijd door ons behandeld. Ik zou gaarne willen spreken over: de mens en de primitieve magie.

Wanneer de mens komt tot werken met krachten, die hij niet begrijpt, vormt zich daar zeer snel een ceremonieel. Een kenteken van de primitieve magie is echter, dat de magiër zelf optreedt als catalysator. D.w.z., dat hij veelal geen feitelijk doel heeft in het gebeuren, maar door zijn persoonlijkheid, kwaliteiten en aanwezigheid, het samenvloeien van omstandigheden buiten hem mogelijk maakt, zodat de begeerde resultaten kunnen worden bereikt. Om de primitieve magie na te gaan, dienen wij dus allereerst de mogelijkheden van de mens te beschouwen, ons af te vragen in hoeverre hij als magiër kan dienen en welke kwaliteiten voor zijn al of niet slagen in magisch streven bepalend zijn. Eenvoudigheidshalve zal ik punt voor punt genoemde eigenschappen en elk gevolg door een korte omschrijving voor u opsommen.

In de eerste plaats: elke magiër heeft een meer dan normale beheersing over zijn lichaam, zijn zenuwstelsel en over het algemeen ook over zijn polsslag. Deze kwaliteiten maken het mogelijk meer dan normale hoeveelheden levenskrachten aan de omgeving te ontnemen. Juist hierdoor is de magiër dus in staat om die bijzondere krachten op te brengen, die nodig zijn voor het ontstaan van de invloeden die op hem uitwerken tijdens de magische procedure.

In de tweede plaats dient de magiër een helder denkend mens te zijn. Geen enkele fantast, geen enkele dromer zal in staat zijn tot magisch bereiken te komen. Want alle magie - ook de primitieve - berust op onbekende, vaak ongeschreven wetten. Het erkennen van deze wet is noodzakelijk voor de magiër, wil hij op enigerlei wijze handelingen kunnen plegen, die resultaten brengen op magisch terrein.

In de derde plaats moet de magiër moedig zijn. Wanneer de mens wordt geconfronteerd met verschijnselen, die hem niet bekend zijn, met krachten, die voor hem raadselachtig en soms duivels schijnen, zal deze mens te allen tijde in staat moeten zijn zichzelf te blijven, zichzelf te beheersen, ongeacht de verschijnselen, die rond hem optreden.

Op de vierde plaats zal de magiër een zekere zelfbewustzijn moeten bezitten en overtuigd zijn van zijn eigen kunnen.

Eerst wanneer de intense kracht van geloof en aanvaarding binnen een mens alle ketenen van het denken slaakt, kunnen de krachten, die binnen de mens wonen, werkelijk ontplooid worden. Een magische procedure houdt over het algemeen in dat tenminste twee, meestal meerdere werelden gelijktijdig worden beroerd en invloeden van die wereld(en) in focus worden gebracht door de persoonlijkheid van de magiër. Hij moet dus met geheel zijn wezen op elk van de vlakken die voor hem bereikbaar zijn actief blijven.

Een laatste punt: de magiër moet in staat zijn, niet slechts zichzelf, maar ook anderen van zijn kunnen te overtuigen. De magiër zelf zal over het algemeen enige mate suggestibel zijn. Om echter in een toestand te geraken, waarin hij tot een volkomen ontplooiing van elk vermogen komt, heeft hij behoefte aan een zekere steun uit zijn eigen wereld. Hij kan deze verkrijgen door de emoties van de hem omringende personen en het geloof van de gemeenschap waartoe hij behoort, daar hij juist hierdoor gedragen, zo snel, zo goed en zo zuiver mogelijk zal kunnen werken.

De magiër zal dus te allen tijde- onverschillig of hij primitief is, of meer de mystiek toegedaan,

of hij zich bezig houdt met rituele gebruiken, of met andere occulte praktijken- hieraan steeds moeten beantwoorden.

Nu is de samenstelling van de primitieve magie als volgt:

- a. Verschijnselen die behoren tot de natuur, maar niet bekend zijn bij de aanwezigen. Hiervan kan worden gezegd dat de magiër ze meestal door toeval ontdekt, of door overlevering van vader op zoon bv. leert. Zijn gebruiken van deze krachten wordt omweven met een zekere mythe, omdat hij voor zichzelf een verklaring nodig heeft voor hetgeen in zijn wereld nog bovennatuurlijk is. Juist deze effecten zijn vaak de meest spectaculaire.
- b. Vinden wij het primitieve contact met natuurkrachten, natuurgeesten, geesten van lagere orde.

Het is duidelijk dat entiteiten uit andere werelden, die de uwe bijna onmiddellijk beroeren, veelal in beroering zullen komen met een persoon wiens gedachten zeer sterk uitstralen. Dit geldt zoveel te meer wanneer de persoonlijkheid zelf door zijn eigen instelling, zich bewust of onbewust, juist op deze gebieden richt. De magiër heeft daarbij het grote voordeel, dat hij op zijn eigen wereld een logisch, redelijk en scherp denkend mens is. Zijn eisen zijn dus nauwkeurig omschreven en worden - aan de hand van ervaringen, zelf of door anderen opgedaan - binnen bepaalde perken gehouden. Dit weten wat hij wil schept hem een groot overwicht op elke natuurgeest, die in de vluchtigheid van denken zeker niet over een dergelijk gericht vermogen kan beschikken en dus zeer snel onderdanig wordt aan de sterke wil. De lagere geest, die optreedt, zal echter veelal uit de menselijke omgeving stammende, dezelfde kwaliteiten in mindere of meerdere mate bezitten. Hier wordt het dan een kwestie van worsteling of van koop. Bij de worsteling gaat het erom, wie over de meeste levenskrachten beschikt, wie de meeste moed heeft en het grootste uithoudingsvermogen. Wordt in dergelijke gevallen door de magiër een geest overwonnen, dan wordt deze zijn slaaf en wordt veelal gebonden voor meerdere opdrachten gelijktijdig. In sommige magische kloosters in Tibet bindt men op het ogenblik geesten voor een tijd van een jaar. De maximale tijd dat men ze kan beheersen.

In de Oudheid geschiedde het ook wel dat een geest als dienaar levenslang werd verbonden aan een persoonlijkheid, dan wel in enkele minder voorkomende gevallen, tot dienaar werd van een geheel geslacht en aan het bestaan van dat geslacht gebonden bleef. Een overwonnen geest zal te allen tijde trachten zijn vrijheid te verwerven. Er bestaat dus - ook na onderwerping - een voortdurende strijdbaarheid, zowel bij de dienaar als bij de meester. Hieruit vloeit vaak het ongeluk voort dat een magiër treft die verzuimt zich voldoende te beveiligen.

Hebben wij te maken met een geval van koop, dan ligt de situatie anders. De magiër krijgt contact met een geest en biedt deze geest offers aan die hem welgevallig zijn, opdat hij bepaalde functies zal vervullen. In de meest primitieve vorm vinden wij dit als een offer, dat gebracht zal worden als een bepaalde daad door de geest zal worden gesteld, een bepaalde voorwaarde zal worden vervuld. Daarbij gaat meestal een klein offer vooraf en moet het grote offer gebracht worden op straffe van ondergang voor de magiër, degene van wie het magisch gebeuren heeft plaats gevonden. Een ander soort van koop echter ligt in de z.g. vergoddelijking van bepaalde geestelijke krachten. Dat hierbij krachten uit het lager gebied, het duister, vaak in hun eigen terrein zeer machtig en groot, soms aan bod komen, is begrijpelijk. Hier wordt een geest n.l. het volgende geboden: De magiër, met wie hij tot overeenkomst is gekomen, zal zich voortaan door deze geest laten leiden, mits die geest aan bepaalde voorwaarden voldoet. Hij maakt er een afbeelding van, een symbool en dwingt allen, die tot hem komen, hieraan goddelijke eer te bewijzen. Wanneer een dergelijke geest zijn beloften regelmatig vervult, dan ontstaat hierdoor zeer snel een mythe, die in een primitief geloof ontaardt. Bij dit primitieve geloof zal het gedachtebeeld, plus gedachtenenergie, opgebouwd en geschonken door de mens, voor deze geest een voortdurende voeding betekenen en een voortdurende mogelijkheid zich op aarde, vaak zelfs zeer machtig, te uiten. Dit alles is zeker primitief.

Andere vormen van magie heersen, door middel van combinaties van elementen, door chemische samenstelling, door het gebruik van zeer ingewikkelde symbolen, door geheime begrippen en denkbeelden, die zó wereldomvattend zijn, dat de zwakkere geest niet in staat is gelijkwaardige grote waarden daartegenover te stellen en dan slachtoffer wordt van dit machtsvertoon, plus deze werkingen.

Zo niet bij de primitieve magie. Hier is altijd sprake van een directe werking tussen magiër, wat de magische handeling helpt volvoeren en het resultaat.

Gaarne zal ik u enige voorbeelden van primitieve magie geven, tevens daarbij aantoonende, hoe het menselijke element hierin van groot belang, zo niet helemaal bepalend kan zijn.

In de eerste plaats het vinden van onbekende personen of goederen op afstand. Ik neem mijn voorbeelden uit twee gelijk primitieve beschavingen en uit verschillende werelddelen. Borneo: Dajaks. Nieuw-Guinea: Papoea. In beide gebieden bestaat de methode om bij het naspeuren van verloren personen, goederen e.d. een pijl schijnbaar willekeurig af te schieten. Dit geschiedt onder een grote elevatie (hoek; Red.) en de richting waarin de pijl valt, geeft aan de richting, waarin het gezochte zich zal bevinden. Eigenaardig genoeg is dit vaak, vanuit de lucht gezien, een rechte lijn. Het is inder daad een zuivere aanduiding. Bij deze aanduiding wordt een zekere hoeveelheid, gras, plus kruiden, meestal door bepaalde toverspreuken gezegend, aan de pijl gebonden. In het Papoea-gebied zal men dit ook vaak nog van vuur voorzien. Bij de Dajaks is, zover mij bekend, dit gebruik niet aanwezig. Verder werd een zeker offer gehouden, hetzij vóór, hetzij na de plechtigheid. De Papoea, in dit opzicht meer zakelijk, brengt zijn offer over het algemeen nadien, en geeft de geesten slechts een zeer beperkte tijd om de essence van het aangeboden voedsel te genieten. Daarna geniet de magiër het verder. Dat komt nogal veel voor in de primitieve magie, dat de magiër zijn tafel deelt met de geest, maar zorgt, dat hij zelf de beste beetjes krijgt.

Wanneer die pijl is geschoten, is de richting dus aangeduid. Nu zou men denken, dat hiermede geesten e.d. onmiddellijk mee in verband staan. In deze gevallen is dit meestal niet waar. De magiër heeft wel bepaalde contacten met geesten. Hierdoor is hij overtuigd van zijn eigen kunnen, overtuigd van het feit, dat hij in zijn prestatie zal slagen. Dit is de eerste voorwaarde. De tweede (voorwaarde): gedurende de rituele plechtigheid moet hij met een zekere eerbied worden behandeld. Hij laat aan het afschieten van de pijl een reeks gebaren of danspassen vooraf gaan. Hij doet dit om indruk te maken bij de omstanders en zichzelf tot een zekere overgevoeligheid op te zwepen. Deze magiërs, beantwoordende aan de voorwaarden, die ik zoëven stuk voor stuk heb opgesomd, voelen aan waar het gezochte leven of de gezochte uitstraling te vinden is. Het schieten van de pijl is voor hen slechts een handeling, waarmee zij onbewust aangevoelde krachten en toestanden weergeven op een kenbare wijze. Het schijnt, dat de pijl door toeval in een bepaalde richting ligt. In feite zullen zij echter hier zeker zelf leiding aan geven. Een soortgelijk verschijnsel vinden wij bij de Bosjesmannen, Zoeloes en zelfs nog iets noordelijker bij N'Sabai (?), waar het zg. ruiken de mode is. Overigens is dit ruiken en snuffelen in Afrika zeer populair. Men ruikt daar bv. water, men ruikt regen, men ruikt vijanden enz. Vooral in het Zuiden schijnen deze snuffelpraktijken soms nog heden ten dage zeer grote omvang te hebben.

Mag ik misschien een opmerking maken? Ik ving een flauwe gedachte op: Er is wel enig verschil tussen hun snuffelen en het snuffelen van een rijksaccountant.

De procedure, die hier wordt gevolgd, speelt zich ongeveer op deze wijze af. De persoon, die de gemiste voorwerpen - of personen - kortom, het gewenste op zal sporen, beweegt zich veelal in een spiraal. Hij begint met stil te staan, diep adem te halen. Wij zien vaak oogverdraaiingen, als een teken van een soort trance; daarna eerst langzaam en dan steeds sneller wordt een wijder wordende spiraal rond het eerste punt getrokken. Op een gegeven ogenblik blijft de persoon staan en loopt een aantal passen in één bepaalde richting. Hij valt neer en stamelt enkele woorden. Die woorden worden door daarvoor aangestelde personen zeer nauwkeurig opgevangen en zullen zo dadelijk dienen om de afstand te bepalen. De richting, waarin het hoofd is gevallen, is de richting, waarin het gezochte zich bevindt. Hierbij is opvallend, dat op uren gaans nauwkeurig wordt aangegeven, waar de persoon zich bevindt en nog vreemder vaak, dat de aanwijzingen tevens soms nog de toestand aanduiden, waarin de persoon zich bevindt.

Een dergelijke primitieve magie is weer gebaseerd op overgevoeligheid van de persoon. Het is een natuurverbondenheid, die beheerst door de wil van de magiër, hem in contact brengt met een zeer groot areaal van zijn omgeving en het hem mogelijk raakt de gewenste punten daar te selecteren. De plechtigheid zelf, het ritueel, is uiteindelijk weer een zoeken naar een uitingsmogelijkheid voor de in het "Ik" wel aanwezige wetenschap, maar niet direct uitbare wetenschap. Er zijn mensen, die hiervan een aparte kunst hebben gemaakt. Hier spelen dus geen geesten mee.

Anders wordt het bij het zenden van doodsboodschappen. Wij vinden dit in de zeer primitieve

magie als een soort doodwensen, doodbidden. Hier zal de magiër, na zijn opdracht ontvangen te hebben, zichzelf in een zekere roes brengen door het verbranden van kruiden. In sommige gevallen geeft hij zijn gasten eerst een zekere drank, waardoor zij in een toestand van verstarring, van onbeweegelijkheid, komen. De werking hiervan is niet blijvend, maar herinnert verder aan de toestand, die verder wel door (Zuid-)Amerikaans pijlgift tot stand wordt gebracht. Het is voor mij een open vraag, of de magiërs, die dit middel gebruiken, dit doen om te voorkomen, dat de nog niet betaald hebbende cliënten zich verwijderen, of om zich van een rustig gehoor te verzekeren. Een zuivere noodzaak voor de aanwezigheid bestaat er in dit geval n.l. niet. De magiër begint met een geest op te roepen.

Deze neemt over het algemeen bezit. Is er een gehoor aanwezig, dan zullen in veel onverstaanbare klanken, bedreigende gebaren e.d., de actie van de geest worden uitgebeeld. In de gevallen, dat geen personen als toeschouwer aanwezig zijn, speelt het geval zich rustiger af. Vandaar, dat ook hier de twijfel rijst, of dit noodzakelijk is of niet. De magiër brengt zichzelf dus in een roes en trance. Hij vast en blijft in voortdurende overpeinzing, hij zendt doodsgedachten. Eigenaardig is hierbij, dat hij niet gebruik maakt van een grote wilsconcentratie. Het denkbeeld "dood" of "ziekte", onheil voor een bepaalde persoon, of gemeenschap, houdt hij wel voortdurend vast. Hij gebruikt een ademhalings- techniek, die ons enigszins aan de yogi doen denken, waar hij zeer ritmisch, langzaam en beheerst ademt en de adem steeds uitstoot in één korte, krachtige zucht. Het is mij bekend, dat hij zich daarbij voorstelt, dat deze adem de geest kracht brengt, plus zijn wil, zodat de geest, door de kracht van de adem geladen, nu voorwaarts zal snellen naar het doel.

Van geestelijke zijde gezien is de toestand enigszins anders. Zij het dat er een gebondenheid bestaat of een koop; in beide gevallen zal de uitvoerende geest zich wapenen met de gedachten en krachten van de magiër zelf. Hij is een soort zendbode en maakt dus een versterkte overbrenging van deze kracht mogelijk. Hierbij moet ik opmerken, dat in minder primitieve systemen die krachtoverbrenging, ook zonder geest, even goed en even zuiver zou kunnen geschieden, maar dan slechts ten goede.

Is eenmaal de taak volbracht - iets, wat niet altijd wil zeggen dat de wil van de magiër geheel volvoerd is, maar wel, dat zijn krachten zijn uitgeput - dan brengt hij een offer. Bij dit offer maakt hij een zeer nauwkeurige verdeling; neem bv. aan, dat hijzelf als offergave heeft gevraagd drie zwarte hanen. Hij zal deze hanen doden, hij zal het bloed laten uitvloeien voor de geest - dat is diens deel - hij zal daarop het gevogelte doen voorbereiden en bij de maaltijd, bij elke beet, die hijzelf neemt, er één terzijde leggen. Zij blijven daar ongeveer een dag ter beschikking en - tenzij ondertussen zich andere klanten zich hebben gemeld - ontfermt de magiër zich ook over deze resten. Hier krijgt u een aardig voorbeeld van het doodwensen of doodbidden, zoals het niet alleen gebruikelijk is in Afrika, maar ook o.a. bij de Yaqui's, de Indianen van het noordelijk deel van Zuid-Amerika.

Een ietwat uitvoeriger doodwens vinden wij in Tibet en het schieten van de doodspijl. Hier is de magie op zichzelf nog primitief. Zij maakt gebruik van symbolen. Dat zij zich daarnaast met ritueel omhult, als hoeveelheden rijstpyramiden van verschillende kleur, is het gevolg van de rituele magie die in dit gebied een zeer grote invloed heeft. Hier zien wij weer hetzelfde. De magiër reinigt zich en zondert zich af. Hij laat vaak de hut, waarin hij zijn vervloeking uitspreekt, op een afstand van ongeveer 100 meter omringen door enkele leerlingen, die dienst doen als wachtpost. In de eenzaamheid wacht hij, totdat hij voelt contact te krijgen. Hij voert dit contact op en maakt hierbij gebruik van geesten of demonen. Bij dit gebruik komt er een ogenblik dat hijzelf een schok ervaart. Dit is het ogenblik dat hij blindelings een pijl schiet door zijn uit riet bestaande hut. Dat ogenblik is dan ook vaak in overeenstemming met de dood van de persoon, die hij zoekt te doden. De werking - geestelijk gezien - is ongeveer gelijk aan het voorgaand beschrevene.

Een heel andere en liefelijke magie vinden wij o.a. in Egypte. Egypte, een land van zeer grote magische verworvenheden in de Oudheid, is langzaam naar zeker afgezak tot veel primitieve gebruiken. Wij vinden daar dan ook resten van oud Syrisch geloof, Oud-Egyptisch geloof, vermengd met de bijgelovigheden uit het Boven-Nijlgebied. Hierbij ontstaat een magische begaafdheid, die speciaal zich tot natuurkrachten wendt. Vroeger was dit één tak van een zeer uitgebreide magische wetenschap, op het ogenblik zullen veel onwetende erfgenamen van de oude priesters deze primitieve magie beoefenen, gezien de begaafdheid, die zij van hun voorouders dus gekregen hebben.

Een zeer aardig gebruik hierbij is het roepen van het water. Wanneer de Nijl niet tijdig genoeg stijgt en dus geen water beschikbaar is, ook wel, wanneer de bronnen uitdrogen, zet de magiër zich, vergezeld van maagden en dit in zeer letterlijke zin, neer in de nabijheid van het water. Hij begint hierop een pleidooi - meestal luidkeels en voor Europese oren nogal kwetsend - waarbij hij de onschuld van de mensen aantoonst en verzoekt om te komen. Hierdoor brengt hij zichzelf in een staat van opwinding, die het hem mogelijk maakt contact op te nemen met bepaalde natuurkrachten en ze te zien.

Soms zien wij dan, hoe hij met onzichtbare wezens aan het handelen is, beurtelings smekend en dreigend. Uiteindelijk verzekert hij dan aan zijn gehoor, op een veilige afstand meestal in een halve cirkel gegroepeerd rond de magiër met zijn speciaal gevolg, dat hij de kleine geesten heeft bedwongen en dat zelfs boden naar de Goden zullen gaan, of in de meer moderne termen, dat zij Allah's wil zullen vervullen. Het leuke hierbij is dat hij dus feitelijk niet beseft, natuurkrachten aangespoord te hebben en een zekere wil te hebben opgelegd aan hen. Die wilsoplegging gaat van de magiër uit. Nu heeft zijn verklaring een hoop gewekt, die het gehele volk - dat zijn soms enkele honderden personen, van 1000 tot 3000 soms - in opwinding gebracht met deze wil, dat het water zal komen, dat er regen zal vallen enz. Hierdoor wordt aan de reeks onder invloed zijnde natuurgeesten een nog veel sterkere wil opgelegd. Zo zijn zij soms in staat regen te schep- pen, of water te doen stijgen op ogenblikken, dat dat eigenlijk niet mogelijk zou moeten zijn.

Een andere eigenaardige vorm van deze magie is het spreken met de wind. Wij vinden dit in de Abessijnse hoogvlakte. De volkeren, die daar wonen, zijn veelal jagers en landbouwers; herders, zou ik eigenlijk moeten zeggen. Degene, die deze magie bedrijven, zijn in de eerste plaats de hoeders van kudden. Zij keren wel tot de dorpen terug, maar vertoeven veelal in de openlucht en brengen langere tijden met hun zeer magere runderkudden door. Nu komt er een jachtogenblik. Het hoofd van een stam of van een familie, kondigt een jacht (aan). Nu haalt men deze man uit zijn eenzaamheid - 't zijn altijd mannen daar - die zich, natuurlijk eerbiedig buigend, afvraagt, waarom hij geroepen is, ook al weet hij het. Dat is formaliteit.

Dan gaat deze persoon vragen: "Wat wil de hoge heer vangen?" Dan kan hij bv. zeggen: "Ik wil een leeuw vangen", maar je kunt ook zeggen, dat je op gazellen jaagt. De magiër trekt nu zich terug en dan krijgen wij een heel aardig tafereeltje. De man staat stokstijf en gebruikt alweer een bepaald soort ademhaling, die schijnbaar nogal roes wekkend is. Zij bestaat in een zeer volledige ademhaling, waarbij, als je zoudt denken: "hij springt dadelijk door rekken", de man nog kans ziet meer lucht in zijn longen te pompen. Vervolgens zal hij een paar keer fluiten. Dit fluiten geschiedt met de mond en ook met de vingers. Het is een klagelijk geluid. Vreemd genoeg steekt kort daarop een koeltje (windje; Red.) op, of tonen zich enkele kleine wervelingen, die wat zand doen opwaaien. Hij begeeft zich daarheen, zet zich rustig daarnaast en blijft zitten spreken. Hij hoort schijnbaar stemmen, die niemand anders hoort.

Na een ogenblik verdwijnt de werveling en houdt het koeltje op. De magiër blijft een ogenblik zitten, spreekt vervolgens enkele dankformules in een voor niemand meer verstaanbaar dialect en begeeft zich tot zijn heer, die hem geroepen heeft. Hij weet daarop nauwkeurig te verklaren tot afstanden van 100 à 150 km af, waar zich het gewenste wild bevindt, hoe het zal trekken, waar vandaag, morgen en overmorgen het wild zich zal bevinden. Hij vertelt, dat hij dit gehoord heeft uit de wind. Dat is eigenlijk nog niet eens zo dwaas. Hij maakt gebruik van de levende krachten die ook in de lucht aanwezig zijn, om zo het leven te peilen van het wild dat hij zoekt. Hun instincten peilende, voelt hij aan, hoe de kudden zich zullen bewegen. Aardig is daarbij op te merken, dat hem het tweede stuk wild behoort, dat geschoten wordt - het eerste is natuurlijk van zijn meester - en dit wordt hem gegeven met de huid, doch zonder het hart. Dit is zijn loon.

Uit al deze voorbeelden heeft U ongetwijfeld zelf reeds de conclusie getrokken, dat de primitieve magie voor de mens eigenlijk een soort gebruiksmiddel is. Hij tracht daardoor dingen te verwerven, die voor hem aangenaam zijn en hij past het onmiddellijk in zijn eigen leven in. Hij is niet in staat een scherp onderscheid te maken tussen de magische waarde en wat uit hemzelf voortkomt. Hij ziet het als één geheel. Dat hij dit geheel gebruikt om zijn zuiver menselijke belangen te dienen, is wel duidelijk geworden. Dat hij daarnaast vaak onbewust, bepaalde geestelijke waarden in de wereld werkzaam maakt, of - wat ook wel gebeurt - bepaalde demonische krachten breekt, door zijn simpel en primitief recht uit zijn doel aanstreven, zal hem zelf niet bekend zijn. Maar hij is in onze wereld steeds een opvallend verschijnsel geweest.

Mijn conclusie is dan ook: de mens, die in de primitieve magie uiteindelijk zichzelf zoekt, bereikt hiermede onbewust gebieden, die ver liggen buiten zijn eigen wereld en voorstelling. In deze

werkingen zal hij onbewust de toekomst van zijn eigen wereld en zijn eigen volk en zijn eigen persoonlijkheid scheppen. Als zodanig is de magiër niet alleen de katalysator tussen geestelijke krachten en stoffelijke omstandigheden, hij is evenzeer de katalyst voor wereldschokkende gebeurtenissen. Hij beseft dit zelf niet, maar toch volbrengt hij vaak feiten, die over de gehele wereld hun weerslag hebben, juist door de geestelijke krachten, die door hem werden beroerd. Daarmede, vrienden, heb ik mijn lezing beëindigd. Ik hoop, dat zij u iets heeft mogen zeggen. Indien u er vragen over heeft, dan zal ik ze gaarne voor u beantwoorden.

Vraag: Is deze lezing een inleiding tot een reeks, of moet zij worden gezien als een afgesloten geheel?

Antwoord: Beschouwt u het als een afgesloten geheel, ofschoon het, zo het mij mogelijk is, tevens een inleiding kan zijn voor lezingen, die ik over dit onderwerp zal trachten te houden, wanneer mij de gelegenheid daarvoor wordt geboden. Het is niet onmogelijk, dat ik een volgende keer spreek over het ontstaan der rituele magie, maar ik durf u dit niet met zekerheid te beloven, daar omstandigheden buiten mijn onmiddellijk weten en mijn onmiddellijke controle, het mogelijk kunnen maken, dat ik mij de volgende keer elders zal moeten bevinden. Dan, vrienden, dank ik u voor mijn aandacht en geef ik het woord over aan de volgende spreker. Goedenavond.

WESAC - DE BHAGAVAD-GITA - DE GOBI

Goedenavond, vrienden,
Welk onderwerp naar uw eigen keuze?

Reactie: I.v.m. de aanstaande bijeenkomst in de Wesacvallei zou ik u gaarne vragen wat de bedoeling is en wat daar precies gedaan wordt.

Antwoord: Er is vroeger hierover al eens uitvoeriger gesproken. Laten wij dus heel kort zijn. De bijeenkomsten zijn ritueel en worden gedeeltelijk in de stof en gedeeltelijk in de geest bijgevoerd. Het bestaat uit verschillende trappen, waarvan de laagsten van deze aarde afkomstig zijn, plus een aantal meesters of ingewijden, die op aarde vertoeven; verder hogere groepen tot enkelen uit de zuiver Lichtende Sferen toe. De samenkomst heeft ten doel: In de eerste plaats de Scheppende Krachten te doen werken op deze aarde. In de tweede plaats het lot van deze aarde te helpen bestemmen en in de derde plaats het heil van de mensheid te helpen bevorderen. Laten wij dan maar naar een ander onderwerp overgaan, want hierover krijgt u op het ogenblik toch niets uit mij.

Reactie: Schets en betekenis van de "Bhagavad Gita".

Antwoord: Een leer, een heldendicht in zeer versleutelde termen. Ik ben al heel dankbaar, dat men teminste het woord "schets" heeft neergezet. Dit grote leerdichtwerk, stammende in het bijzonder uit de Hindoeleer, is een vastleggen van veel oudere wijsheden, soms van veel oudere gedichten. Het bevat in zich de gehele levensgang, zoals de Hindoe die ziet, plus de weg tot ontwikkeling. Het is dus wel zeer belangrijk. Enkele opvallende punten daarin kunnen wij dan even schetsmatig aanstippen. Teminste als er geen bezwaren komen. God wordt gezien als een vrij originierende Kracht. Hij brengt voort en dit voortbrengen verschakelt zich steeds meer. Hierdoor is de Eeuwige Kracht geworden tot iets, wat in alle dingen vertegenwoordigd is. In het bijzonder is Hij kenbaar in drie speciale gezichten, n.l. de Schepper, de Instandhouder en de Verdeler. Deze drie worden tesamen gevoegd, overigens op een zeer interessante manier: beelden ervan dragen altijd vier gezichten, opdat u, waar u ook staat, er altijd drie zult zien. Willen wij bewust zijn van het Goddelijke, dan moeten wij alle drie aspecten steeds in het oog houden. En zouden wij ons verplaatsen op zo'n manier, dat er maar twee kenbaar zijn, dan gaat een deel van de betekenis van het Al voor ons verloren. Het heldendicht gaat dan verder en vertelt, hoe bepaalde helden bv. tot bereiking komen. Het vertelt ons, hoe Goden op aarde komen en op aarde werken. Het vertelt ons ook, hoe een gewoon mens kan komen tot een zekere vrijmaking. Die vrijmaking is belangrijker in het Hindoesysteem,

dan u zich dit hier in het Westen kunt voorstellen. Denkt u eens aan de kastegebondenheid die daar bestaat. Het is een specifiek Brahmaanse leer. Toch draagt het in zich een bevrijding voor elke mens. Zijn grootste betekenis ligt wel hierin: het stelt steeds, dat het innerlijk van de mens, plus zijn beweegredenen bepalend zijn, dat de uiterlijke verschijnselen secundair genoemd kunnen worden en slechts het resultaat zijn van geestelijke gebeurtenissen en krachten. Bovendien stelt het, dat een ieder in staat is elk gewenst punt te bereiken in het Al, elke gewenste toestand te scheppen, mits hij zichzelf in overeenstemming weet te brengen met de Scheppende Krachten. In enkele van deze gedichten worden deze Krachten gesymboliseerd door optredende Goden of demonen. In andere stanza's vinden wij een uitdrukking, die zuiver abstrakt blijft en ons dus de geest doet zien als iets, dat deel heeft in een groot geheel en - ondanks zijn klein vermogen - in staat is dat geheel in een zekere richting te beïnvloeden, indien het zich van het geheel bewust is. Daarnaast heeft het dus in schone vorm en ook in de oorspronkelijke gemakkelijk bevatbare vorm, een overlevering geschapen, die praktisch niet teloor kan gaan.

De Bhagavad-Gita is zo oud, dat vóór de eerste stanza's en strofen werden vastgelegd in het sanskrit op hout, zij reeds eeuwen lang waren overgeleverd. Het is een zodanig oude leer, dat wij ze wel eens zouden terug navolgen tot het begin van de beschaving in de Gobi. Het feit, dat zij al die jaren heeft kunnen blijven bestaan en dat dit werk in het Oosten altijd zijn betekenis heeft kunnen behouden, is naar mijn inzien voldoende getuigenis voor de waarde ervan.

In het Oosten zijn er ontstellende veranderingen geweest. Daardoor is de belangstelling van het Westen niet alleen meer op het Oosten gericht, maar ook heeft het Oosten langzaam maar zeker geleerd lering te geven aan een ieder, die vraagt. Waren vroeger bepaalde delen van deze geschriften voor blanken niet toegankelijk, ja, zelfs alleen toegankelijk voor mensen van een bepaalde kaste, op het ogenblik zijn praktisch alle geschriften - uitgezonderd enkele, die de Brahmanen voor zichzelf behouden - voor de westerling toegankelijk en zo ook praktisch het totaal van de Bhagavad-Gita, soms in vertaling, in enkele gevallen echter nog in het originele sanskrit. Dit betekent, dat ook het Westen van deze leer kennis zal kunnen nemen. Het zal zich daarvoor in moeten leven in een Oosterse mentaliteit. Het zal vaak door de beeldspraak en de vaak verhalende trant heen de waarheden moeten zien die beschreven staan. Zou dat gelukken, dan is de betekenis van de Bhagavad-Gita nog veel groter, dan wij ons op het ogenblik voor kunnen stellen.

In de strijd van verschillende machten gaat een kluzenaar midden tussen de vechtende legers; dat staat in het verhaal beschreven. Door zijn aanwezigheid keert hij de oorlog af. Want hij wenst de dood, doch vond haar niet. Haar niet vindende, vond hij het leven, doordat hij, na zijn taak volbracht te hebben, op werd genomen tot Hogere Gebieden.

U vindt daar niets van de offerbereidheid, die wij bv. bij Jezus zien. Hier wordt het beeld gegeven van de levenshouding van de mens: Niet vrezen, voor niemand. Nooit bang zijn, je houden aan wat gerechtvaardigd is, je houden aan je verantwoording, je inpassen in de maatschappij op de plaats waar je thuishoort, maar met volkomen vrijheid om jezelf capaciteiten eigen te maken, die je erboven verheffen. Heb je die verworven, dan zul je door vreesloosheid over kunnen gaan in elke volgende toestand, zelfs wanneer die niet meer tot deze aarde behoren.

Wanneer het Westen deze leer zou begrijpen, dan zouden er misschien meerderen zijn, die de moed hebben om tussen twee kampende partijen te treden, zonder zich af te vragen: wat is de betekenis voor mij. Die eerlijk zou leren spreken en handelen en die daardoor juist zich zelf zou verhogen tot een nieuw bestaan en een nieuw leven.

Mij dunkt, een zeer grote betekenis kan dit werk krijgen. Het is mooi, dat het juist in deze tijd praktisch overal beschikbaar is. Het is in populaire vormen gepubliceerd in zowel Engelse en Duitse vertalingen, het wordt over de gehele wereld gelezen. Ieder, die er belangstelling voor heeft, kan er kennis van nemen. Het is dan ook een frappante aanvulling van andere leringen, die uit het Oosten tot u zijn gekomen, waaronder ik zou willen rangschikken, de eenvoudige yoga-techniek, de leer van de Theosofie, aangevuld met het Boeddhisme, bepaalde vormen van Zen-Boeddhisme, de Oosterse filosofie, zoals die door Lao-Tse en K'ung Fu Tse werd gebracht, de twee grote leraren. Al deze leerstellingen van het Oosten, die elk in zich dezelfde wijsheid bevatten, maar weer in een andere vorm uitgedrukt als de Bhagavad-Gita, zullen gezamenlijk dus voor het Westen een confrontatie betekenen met een geheel nieuwe lering. Een lering, die niet meer zuiver en alleen een verlossingsleer is, maar een lering, die de eigen verantwoording steeds weer de nadruk geeft en daarnaast voortdurend wijst op eigen vermogen tot bereiken, tot

zelfverheffing, zeker met behulp van de Goddelijke Krachten, maar in de eerste plaats door eigen wil en eigen streven.

Wanneer u mij vraagt om heel schetsmatig aan te geven, wat de betekenis van de Bhagavad-Gita is, dan zie ik deze voornamelijk juist hier. Want moge zij in het Oosten tijdelijk haar betekenis verloren hebben, zij herwint deze in het Westen en brengt zo de oudheid, de lang vervlogen wijsheid van stammen, die men nu niet eens meer kent, over in deze nieuwe wereld met zijn nieuwe mogelijkheden, een wereld, al mag die er nog zo verschillend uitzien uiterlijk, uiteindelijk nog steeds gehoorzaamt aan dezelfde kosmische wetten, die deze ouden reeds in hun stanza's en strofen hebben neergelegd.

Vraag: Is de huidige Hollandse vertaling goed?

Antwoord: Zij is niet volledig en daar, waar zij tracht te interpreteren, niet helemaal juist. Daar de grondgedachte in ieder geval aanwezig is, zij het niet zozeer in de voetnoten, als in de weergave van het oorspronkelijke, meen ik, dat zij waardevol kan zijn voor een ieder, die er kennis van wil nemen. Men dient er echter rekening mee te houden - niet alleen bij de Nederlandse, maar ook bij de Engelse, de Duitse en de Zweedse vertaling: het is altijd een Westerse interpretatie.

Dit wil zeggen, dat zij nooit geheel recht kan doen aan de inhoud en de betekenis van de strofen zelf. Men moet deze eerder doorvoelen, dan dat men ze kan verklaren en uitleggen. Geen commentaar? Nog een ander onderwerpje?

Vraag: Kunt u iets vertellen over de geheimen van de Gobi in de oude tijd?

Antwoord: De oude Gobiwoestijn is eens een vruchtbaar land geweest, bevoeid door een aantal grote rivieren. De eerste beschaving, die daar was, was een normale beschaving. Langzaam maar zeker zijn er landbouwers uit voort gekomen en ontstonden welvarende steden, die geregeerd werden in de eerste tijd door een priesterkaste. Wij kunnen dan over dit eerste gebied spreken als een soort theokratie, waarbij de werkelijke wijzen afgezonderd leven, in de stad echter met kleine tempels, open tempels overigens onder de blote hemel; de eredienst wordt geleid door hun leerlingen. Langzaam maar zeker ontwikkelt zich ook hier de stadspriester tot een soort bestuursambtenaar. Zijn geestelijke wijsheid doet minder ter zake en zo wint de militair macht. Wanneer de militairen macht krijgen, dan wordt ook handel mogelijk en worden expedities naar de omgeving mogelijk. Er ontstaan krijgstroepen en de handelaar weet daarvan gebruik te maken. Door zijn rijkdommen is hij in staat vaak zeer waardevolle woningen te bouwen, zijn vrouwen en kinderen kostbare gewaden te geven en sieraden, die zelfs in de primitieve tijd een buitengewone kunstwaarde vertonen. Hij weet verder ook natuurlijk de priester om te kopen en de krijgsman om te kopen en het duurt niet lang meer, of hij wordt tot grootgrondbezitter. Daar begint de eerste ellende in de beschaving in de Gobi.

De steden, die dan bestaan, zijn niet groot. Volgens uw huidige schatting zijn het nog niet eens steden, waar de grootste nog geen 10.000 inwoners telden. Op het ogenblik, dat het grondbezit in handen komt van de kooplieden, krijgen wij een revolutie, een boerenopstand. Die boerenopstand gooit het sociaal-economisch bestel in de war, er is een gewelddadige onderdrukking na deze revolutie met als resultaat een bijzondere nadruk op ambtsbezigheden - je zou zeggen een bureaucratie -, waarbij de onwillige slaven op het land de kanalen laten verzanden en de rivieren op de duur niet meer overal hun zegenbrengend water door kunnen laten dringen. Wanneer wij zover zijn, dan is er een kleine wereldramp met als gevolg, dat ook de grote rivieren anders gaan vloeien. Gobi wordt een verlaten gebied.

Enkele honderden jaren later ontstaat er opnieuw een keer(ring) in het water en zien wij in Gobi hernieuwd een kleine beschaving ontstaan. Nu echter zijn het maar bepaalde kleine vruchtbare plekken en deze worden gebruikt om daar bepaalde handelssteden en kloosters te bouwen. Deze handelssteden en kloosters zijn structureel al veel beter dan de kleine steden, waar wij over gesproken hebben. Zij zullen lange tijd blijven voortbestaan. Ongeveer 1200 jaren (lang) zal steeds weer stad na stad herrijzen op ongeveer dezelfde plaats. Hier worden schatten uit de oudheid bewaard in kloosters, gelijktijdig worden de handelswegen geleid langs deze punten, zodat karavanen hier ravitailleren (bevoorraden worden; Red.) en de rijkdom van de wereld eigenlijk voortdurend door de poorten van de Gobi gaat.

Er ontstaat twist en strijd en de steden in de Gobi worden verlaten. Langzaam maar zeker sterven de mensen zo'n beetje uit, de vruchtbaarheid houdt ook weer wat op en er blijven enkele steden over in een grote zandzee, steden die nog gebruikt worden door karavanen en waarin enkele mensen wonen, die over het algemeen niet zeer rijk zijn. Die steden worden zelfs gedeeltelijk

vergeten. Wel maakt een cultus van magiërs zich van deze ruinen meester. Zij zijn het, die met behulp van vorsten o.a. enige verbluffend schone tempels bouwen, die, waarschijnlijk de laatste, zelfs na Christus' geboorte gebouwd zijn, waar zij een Greco-Hindoestijl vertonen, dus Hindoestijl met zuiver Griekse ornamenten. Wij zien dit o.a. in de zuilen en hulpzuilen, die werden aangebracht. Ook in de vormgeving van het beeldhouwwerk komt de Westerse invloed tot uiting. Deze magiërsplaatsen zijn de tegenstanders geworden van de paar kloosters, die over het algemeen met een zeer geringe bezetting vegeteren in de grote eenzaamheid. Wanneer de grote nomadenopstand plaats vindt en deze (nomaden) zich daarna onder hun grote leiders beginnen te vergaderen om het vruchtbare Indië binnen te dringen en zelfs door te stoten tot Europa, is de tijd van Gobi voorbij. De laatste steden vallen; de steden vinden geen nieuwe mensen meer, het geweld van de Tartaren doodt sommige wijzen die daar in dit gebied nog leefden. Wat arme mensen, die overblijven, die noodgedwongen weer tot nomaden worden, maar heel vaak wetenschap omtrent het bestaan van Gobi nog als overlevering met zich dragen, zodat sommigen van hen eigenlijk nog schatbewaarders genoemd kunnen worden voor bepaalde grote gaven van de Oudheid, die in Gobi nog verscholen liggen. Reizigers, die niet de gebruikelijke karavaanroute volgen, maar die midden door het onvruchtbaarste gebied van de huidige Gobiwoestijn door zouden steken, zouden daar nog de ruïnes, de overblijfselen vinden van de vroegere grote steden, die eens zeer machtig waren en misschien wel een tijd lang de kern van wijsheid en weten hebben gedragen voor dit gedeelte van de wereld.

Vraag: Kunt u niet verder teruggaan?

Antwoord: Als ik helemaal terugga, kan ik ongeveer 30.000 jaar teruggaan. Expres heb ik maar hele grote sprongen genomen, gezien het feit, dat de klok maar kleine sprongen neemt, maar toch verder gaat. U moet rekenen, vóór zo'n land opkomt, van nomade tot landbouw, van landbouw tot theocratie, theocratie tot een krijgsmansstaat, van krijgsmansstaat tot een handelsstaat, dat vraagt natuurlijk eeuwen en eeuwen, vaak duizenden jaren. Is een dergelijke beschaving weg, vóór er weer een nieuwe komt, daar liggen dan ook weer vele eeuwen tussen.

Als er geen commentaat is, dan zou ik u willen aanbevelen om te gaan pauzeren, dan hebt u teminste na de pauze nog voldoende tijd om over andere onderwerpen te praten.

Vraag: Liggen er thans nog onder het zand van de Gobiwoestijn dingen die belangrijk zouden kunnen zijn, of interessant voor de Westere wetenschapsmensen?

Antwoord: Ongetwijfeld, maar het belangrijkste is toch de laatste 35 jaar verwijderd, overigens niet door Westerse wetenschapsmensen en dat is misschien maar goed ook.

Reactie: Maar goed ook?

Antwoord: Ja, maar goed ook. Er bestaan dingen, die in de handen van onwetenden, ofwel te gronde gaan, ofwel schade aanrichten. Indien ingewijden ze bewaren, komt eens de tijd, dat zij opnieuw de wereld met hun werking, hun kracht en hun lering zullen verrijken. Anders gezegd, wanneer het op het ogenblik geen mode is de diamanten oorknoppen, die u bezit, te dragen, geef ze dan niet aan uw kinderen om mee te spelen, want dan raakt u ze kwijt. Er komt een tijd, dat zij wel weer in de mode zijn. Dan zult u ze trots dragen en blij zijn, dat u ze bewaard hebt. Zo iets is het hier nu ook. Ook al ligt dat op een ander terrein.

Vrienden, ik ben u dankbaar voor uw sympatiese aandacht.

Goedenavond.

ENKELE ESOTERISCHE GELIJKENISSEN

Goedenavond vrienden,

Ondanks alle hinderpalen, is het mij gelukt om op deze avond weer in uw zeer geacht gezelschap aanwezig te zijn. Wanneer wij, na een wat lichter begin van deze avond, trachten die esoterische wijsheid, toch ook zo belangrijk in ons aller leven, te benaderen, verstout ik mij u een paar kleine gelijkenissen voor te leggen. Zij zijn niet alleen gekozen uit de folklore van mijn eigen volk, maar ook wel uit uw Westerse beschaving, die ik heb leren kennen en waarderen in mijn geestelijk bestaan. Helaas, dat mijn jeugdige geest in leven zich daarvoor niet zo kon interesseren.

Mijn eerste gelijkenis, is de gelijkenis van de ezel en de ezeldrijver.

Er was eens een ezeldrijver, die spreken kon met zijn lastdier. Zo zei hij tot hem op een dag. "Vriend ezel, vandaag moet jij een zware last dragen". De ezel zei: "Dat is goed, heer meester, wanneer gij mij goed voeder geeft en mij belooft mij morgen de vrijheid te laten in de zon".

De ezeldrijver ging hiermee akkoord. "Zo zal het zijn", besliste hij. En de ezel zwoegde de lange, zware dag door en sidderend en trillend op zijn poten, kon hij ternauwernood het heerlijk avondvoedsel beroeren, want de vermoeidheid van zijn benen won het van zijn lusten van zijn maag. Zo zei de ezeldrijver: "Dit is een voordelige koop". En telkemale weer maakte hij de ezel dezelfde voorslag. En telkemale antwoordde deze bevestigend. Totdat op een dag onze ezel zich niet meer houden kon op zijn benen en sidderen viel hij opzij, om kort daarna te ontvlieden in het rijk der schimmen. Toen treurde de ezeldrijver, zeggende: "Ziet, zo goed heeft hij mijn brood voor mij verdiend. Zijn verdiensten en zijn gezelschap waren mij aangenaam en nu heeft hij mij verlaten". En de schimmige ezel, nog een korte wijle toevende, vóór hij vervluchtigde in het rijk van onbegrip, zei tot zichzelf: "Hoe dwaas was ik, vragende naar begeerte, die ik niet vervullen kon: ledig was mijn leven, doelloos en zwaar mijn bestaan". En terwijl hij hoopte op wijsheid, doofde zijn licht uit om eerst weer met de volgende ademtocht van de grote Schepper herschapen te worden.

De moraal van het verhaal zal u duidelijk zijn. Bij velen van ons is de verhouding tussen geest en stof zoals die tussen ezeldrijver en ezel. De begeerte van de geest, de begeerte van de stof mergelen de stof (het lichaam; Red.) uit en laten de geest zonder voertuig om zich uit te drukken en bewust te worden. De leer is duidelijk: wie verstandig is, wie de waarheid mint, zorgt, dat geest en stof niet van elkaar trachten te profiteren, maar gezamenlijk streven naar één doel. Dan eerst zal geestelijke welvaart mogelijk zijn.

De machtige draak.

Een draak was groot en machtig, hij spuwde vuur, tot het zichtbaar was tot over de bergen en wanneer de grote geesten hem bevelen, zo legde hij zich neer in de bedding der rivieren, opdat eerst droogte zou komen en daarna een verwoestende stroom en zou afbreken, wat de Goden niet duldden. Eens nu zei hij tot zichzelf: "Zo machtig als ik ben, is er geeneen" en hij ging op naar Peking om aan het hof van de keizer te tonen, dat hij machtiger was dan elke sterveling. Op de weg ontmoette hij een kleine knaap, die hem uitlachte en wat spotte over zijn zonderling uiterlijk. Want al droeg hij ook de kleding van een mens, het was hem niet gelukt zijn klauwen en schubben geheel onder brokaat en satijn te verbergen. Zo zei hij tot de kleine: "Ziet, ik ben krachtiger dan gij. De kleine lachte en zei: "Hoe zoudt gij niet sterker zijn dan ik, gij, die groot bent, ik klein, maar daarom vrees ik u niet". De arme draak achtervolgde de kleine, totdat de adem het begaf en het vuur in zijn binnenste haast doofde. Toen, met een laatste poging raketten zijn innerlijk vuur op, stelde zich in zijn oorspronkelijke, verschrikkelijke gedaante en blies. En het kind speelde in de vlam en lachte. De draak stierf van ergernis en de Goden stelden een ander in zijn plaats, doch het kind speelde verder, want het geloofde niet in draken.

U gelooft misschien in vele krachten van demonen en Goden, in krachten van overgeganen en van de geheimzinnige natuurgeesten, die rond u sluipen. Zij bestaan, maar zij kunnen u alleen schaden, wanneer u er teveel waarde aan hecht. Het pad van één die in uw vorm leeft, is het pad van een mens; wie het pad van een mens gaat, hoedde zich voor onderwerping aan de geesten. Want wie zich aan de geest onderwerpt, zal door de geest ondergaan. Doch wie met een geest samengaat, hem niet vrezende, kan door zijn woede niet gedeerd worden, doch zal de vruchten van zijn wijsheid plukken.

Zo liggen veel mythen en sagen klaar. Vele zeks- en spreekwijzen, ook die zeker interessant zijn wanneer wij iets trachten te begrijpen van de geheimzinnige krachten die ons voeren.

Het paard achter de wagen.

In uw eigen land spreekt men van "het paard achter de wagen spannen". Men gebruikt het te pas en te onpas, tegenover oud en jong. Ik vraag mij af, of men zich realiseert, hoeveel wijsheid er besloten ligt in dit gezegde. Wat is het "paard" van ons leven? Wat de drijvende kracht? De geest. Waar de geest wordt achtergesteld bij de stof, spant men ze dus, zoals uw bovenmatig duidelijke zegswijze ons aanduidt, achter het voertuig. En wie achter het voertuig de bewegende kracht zet, zal nooit zijn doel bereiken. Zo zal in de verhouding tussen geest en en stof het volgende moeten worden bepaald. Samen gaan zij een weg, totdat de tijd komt, dat zij scheiden; doch de geest moet voeren, het lichaam volgen. De geest echter zal zó moeten voeren, dat het lichaam volgen

kan. Want uw voertuig zou zijn raderen breken op de rotsige bodem en verzinken in het moeras; doch wie de getreden weg volgt, vindt daarin veiligheid. Veiligheid is niet de enige kracht, het enig strevenswaardige in een menselijk bestaan. Wij allen zoeken naar dat ene grote, dat ons (aan) de bederver (van) alle stoffelijke vreugde doet ontkomen. Wij wensen niet geketend te worden in uw dood en te dwalen bij de schimmen van de Gele Rivier. Maar de strijd, die wij voeren om Hades te ontkomen, wanneer wij leven in onze eigen wereld op aarde, is vaak een dwaze strijd.

Het spook Su Ho

Wanneer de rechter vraagt aan de veroordeelde, welk vonnis hij moet spreken, is hij geen goed rechter. Wanneer de mens, die eeuwig is in de kern van zijn wezen, zich laat beïnvloeden door angsten voor tijdelijk lijden en tijdelijk verlies, zal hij ondergang vinden, want hij is als een dwaas rechter, een oordeel sprekend niet over de wereld, maar over zichzelf. Dan wordt zijn toestand zeker zo treurig als die van het spook Su Ho. De klank, zoals u bemerkt, doet ons denken aan de figuur van het eerste verhaal van de ezel. Het is misschien een verwantschap van eigenschappen, die het sombere spook Su Ho jarenlang doet dwalen in de bouwvallen buiten de stad, want hij was koppig en wenste niet te erkennen, dat er werelden zouden bestaan, anders dan de zijne. Zo doolde het spook jarenlang, gekweld door een bruidsstoet die voorbij kwam, daar het onmogelijk was in de vreugde te delen. Ook verschrikte het wel rovers. Het was zelfs niet instaat uit deze verworpenen enige vreugde der menselijkheid te winnen.

Na vele jaren echter kwamen een held en een zwervende monnik in de bouwval samen en overnachtten er. De plaats, waar Su Ho de verschrikking van zijn bestaan uitte met ontstellende kreten en oorverdovend lawaai. Toen hij nu, zoals gebruikelijk zich in de meest schrikbarende vorm openbaarde en een kreet slaakte, die het bloed in de aderen tot ijs zou doen worden, zo keek de held naar de monnik en de monnik naar de held.

"Gij snurkt, broeder", zei de monnik tegen de held. "Ik dacht, broeder", zei de andere, "dat misschien de koude lucht uw ademhaling bemoeilijkt had". Su Ho kon dit eenvoudig niet verwerken. Zo bracht hij al zijn krachten van lange jaren spoken in het geweer. Hij ratelde, hij kreunde, hij deed de grondvesten van de ruine sidderen. Nu eens was hij een sluipend monster in het duister, dan een lichtende oordeelsverschijning, die tussen demon en hemel in wisselend, een voortdurende verwarring trachtte te verwekken. Toen nu de ochtend kwam en de macht van Su Ho begon te tanen, zei de krijgsman: "Hoe zou ik deze simpele ziel kunnen vernietigen, waar hij mij met zijn dwaasheid zo vermaakt heeft in deze avond?" Su Ho kreunde van onmacht. De monnik sprak: "In ieder, die wil zijn, dat waarvoor hij niet is bestemd, zal lijden doordat hij niet kan volbrengen, wat hij wenst te volbrengen". Su Ho dit horende, vluchtte. In het geestenrijk vond hij een zeer eenvoudige plaats als bediende van een der zijderupsenhoeders van de keizerlijke Vorst der Hemelen en begon een nieuwe weg naar grootheid aan het hof van de Keizer aller tijden.

Welke leer hierin ligt? Zij is begrijpelijk. Wat spookt in een mens het meest? Een denkbeeld, dat hij niet vrij wil geven, een begrip, dat hij niet wenst te verlaten. Menig mens leeft met denkbeelden in de ruïnes van zijn leven en galmt als een treurig spook zijn ontsteltenis over het leven, dat voorbij gaat, uit. Toch ligt ook voor deze mens een weg open, ligt ook voor deze een hemelse wereld, vol van licht en glorie, open, die hij betreden kan op eigen wens. Zo komt er een ogenblik, dat men niet meer met ernst luistert naar diens klachten, dat men de waarheid spreekt, zonder te zijn. Hij die de waarheid spreekt tot anderen, niet om die andere te dwingen, maar om hen te tonen, hoe het eigen denken is, gebruikt één van de sleutels, die het grote pad openen naar verlichting en naar bewustwording. Want slechts de mens, die in waarheid leeft, zal geestelijk in waarheid kunnen streven. Zo spreke men de waarheid, denke men de waarheid, en ga men in waarheid op in de Kracht, die rond alle dingen is en in alle dingen leeft.

De demon en de mens.

Er leefde eens een demon, die uitging om een mens te verdelgen. De mens, de demon ontmoetende, zei hem: "Niet kan ik met u gaan op uw wegen, want dit verbiedt mij de waarheid, die in mij leeft en het licht, dat in mij leeft. Doch kom en woon bij mij, want ik kan u niet van mij wijzen (wegsturen; Red.) De demon, niet begripende, bleef in de nabijheid van hem, die hij als zijn prooi zag. Maar hij zag, hoe elke morgen en elke avond deze mens zich reinigde met de ademhaling, hoe hij vervolgens het lichaam buigend en strekkend op de juiste wijze, één werd met de krachten rond hem. En hij vroeg zich af: "Hoe is dit mogelijk?" Hij trachtte nogmaals en nogmaals deze mens te verderven met geweld en met angst, met verlokking en met verleiding. Niets hielp

hem. Toen zei hij tot deze mens "Geef mij iets van uw kracht, opdat ik u kan verderven, gij, die zegt, aan allen te willen geven en allen te helpen. De wijze zei: "Kom met mij" en hij toonde hem de vrije luchten. "Zie, in deze luchten leeft de kracht, die mijn sterkte is". Hij sprak hem over de denkbeelden, die in hem woonden en zei: "Zie, dit is het weten, dat in mij groeit en met de kracht mij voorbereid tot (een) ander bestaan". Hij toonde hem, hoe hij zich oefende en zei: "Zie, zo beheers ik mijn lichaam, opdat mijn geest als meester in dit lichaam de waarheid op de wereld moge vinden" en de demon - leergierig - deed als hij.

Zo gingen maanden voorbij en zij leefden naast elkaar, de wijze en de demon. Toen op een dag, nadat zij in harmonie samen gezeten hadden en begrip van het Hoogste Licht hadden gewonnen, zei de wijze tot de demon: "Nu zijt gij sterk, grijp en neem uw prooi, zo gij kunt". De demon trachtte dit te doen, maar hij kon niet. Toen zei hem de wijze: "Zie, het goede, dat gij beoefend hebt, heeft het kwaad in u verslagen. Werp het kwaad uit uw gedachten en herneem de vrijheid, die de uwe is geweest van het begin van alle tijden". De demon zodoende, was bevrijd en werd herboren als een jong geleerde, die de wereld veel gaf aan wijsheid en aan weten.

Mijn vrienden, in ons allen woont kwaad. Ik verstout mij dit te zeggen, omdat ik weet, zo het kwaad in mij woont zelfs uw wijsheid het kwaad niet kan ontkomen.

Indien wij nu echter het goede doen, zelfs terwille van het kwaad in den beginne, zo zullen wij ons zo wennen aan het goede en de goede krachten in ons zo sterk doen werken, dat het voldoende is ons bewust te worden, dat het kwaad geen werkelijkheid is en de vrijheid te verwerven die voor alle mensen, ja, voor alle bewuste wezens, op de eerste dag van de Schepping is vastgesteld, die van een vrij wezen, dat in eenheid met de Schepping de Schepper leert kennen en opgaat in Zijn plaats.

Zo indien in u het kwaad is, haat het niet en verdrijf het niet, maar laat het kwaad ten goede gericht zijn, opdat het zijn eigenschap van kwaad verlieze en als goed een vermeerdering betekene van uw kracht, van uw geestelijk vermogen en uw inzicht, u zo stellende verder op de weg ten goede, dichter bij de Eeuwigheid.

Daarmede moet ik, helaas, van uw zo goedertierend gehoor afscheid nemen. Nederig verontschuldig ik mij, wanneer ik misschien gefaald heb in het voor u aanvaardbare en het duidelijke uitdrukken van de gedachten, die in mij leven. Wanneer het geluk mij beschoren is, een volgende maal weerom in uw midden te zijn, zo zal ik gaarne uw vragen beantwoorden, of u verder verklaren, hoe de eenheid in alle dingen het belangrijkste is in mijn onbetekenend leven. Goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden,
Wij besluiten met "Het Schone Woord".

Wie in vertrouwen streeft naar inzicht en innerlijke harmonie, zal begrijpen dat de ware roem van alle leven is het verwerven van rust en glorie en te komen tot volmaakte bereiking

De weg valt zwaar en het leven is lang
en het duister komt nader, mijn herte is bang.
Ik zou er haast de weg niet verder meer gaan,
ik zou op deez' plaats wel stille staan
en aanvaarden al wat er komt,
maar in mij is iets, wat dreigend gromt.

Een demon leeft in het eigen hart,
een demon, die mijn krachten tart,
die innerlijke harmonie verstoort
en wordt tot vloek en dreigend woord.

Ik verwerp deze dreiging,

ik verwerp deze kracht.
Ik wil nu de vrede verwerven
En wil ik gaan tot in duistere nacht,
ja, duizenden malen sterven,
'k wil voortgaan, tot het leven is volbracht

Een inzicht komt, een stil begrijpen,
waardoor de noden, die nog nijpen
mij worden tot een zachte pijn,
een kracht tot nieuw en beter zijn.

Ik voel een verre melodie,
die uit de verte zwelt en wordt tot Licht,
dat leeft in mij en 't levenspad zo hel verlicht
en wijst mij op een nieuwe plicht
en nieuw aanvaarden.

De zwaarden van rede,
zij vallen neer,
van geloof en van plichten
spreek ik niet meer.

Ik leef in een kosmische harmonie,
ik voel in d' Oneindigheid nu
een woord, dat achter de melodie
verborgen ligt, nog niet gesproken.
Dan wordt de laatste ban gebroken.

De waan is voorbij.
Eenzaam ben ik. Eenzaam, maar vrij
om te gaan en te zoeken, waar zelf ik wil.
Maar ik kan nog niet voort en blijf een wijle nog stil.

In de stilte wordt mij geboren
begrip en inzicht, als nooit tevoren.
Ik vind vertrouwen tot Eeuw'ge Kracht;
Het Licht, dat mij eens tot aanzijn heeft gebracht.

Plots is de wereld rond mij
één leven, één bestaan.
Mijn afgezonderd leven was waan.
De werkelijkheid is één met het Al.
En ik ben het, die uit vrije wil
in deze eenheid wezen zal,
zonder strijd.

Nog klinkt de melodie der tijd.
Maar zie, het inzicht is verworven,
de kracht ontwaakt, het vuur ontbrandt.
Ik ken geen gisteren meer of morgen.

Gegrepen in des Scheppers hand,
bevrijd van alle zorgen, ken ik slechts werkelijkheid.
Het leven is volbracht en uit mijn nieuw bestaan,
geleid door 's Heren Kracht,
zal ik niet meer mijne wegen,
maar slechts Zijn wegen gaan.

Dat, vrienden, is mijn uitwerking van het begrip "Bereiking". Om dat te bereiken heb je veel vertrouwen nodig, vertrouwen in God, vertrouwen ook in jezelf en in het leven. Er komt een ogenblik, dat alle duisternis verdwijnt. Dat alle waan ten gronde gaat. Dat ogenblik komt, wanneer je bewust de wegen durft gaan, die de Schepper in Zijn Eeuwige Wetten jou heeft opgelegd. Wanneer je niet meer dwaalt, zoekende naar je bestemming, maar in Hem een bestemming hebt gevonden, vind je de Enige, de werkelijke bevrijding, die voor ons allen eens, al weten wij niet wanneer, werkelijkheid zal worden. Voor sommigen van ons zal het misschien reeds snel komen, voor anderen duurt het nog lang. Belangrijk is dit misschien voor ons in de tijd, maar het is onbelangrijk binnen de Kracht, waarin geen tijd meer staat. Deze is een werkelijkheid, die volmaakt is in zichzelf.

Moge de Kracht, die ons geleidt, ons eens verenigen in dit Licht en in dit Wezen voor een nieuw bestaan, een ware toekomst.

Goedenavond vrienden.